

I – De Brief

‘Hoe laat is het nu? Het kan onmogelijk vroeg meer zijn. Kijk eens.’

Die vraag werd gesteld door vrouw Hansen, terwijl zij de as uit haar tabakspijp klopte en de laatst ingezwolgen tabaksrook in dikke krullen naar de gekleurde balken van het plafond met een soort welbehagen uitblies.

‘Ja, ik zal even kijken, moeder. Het is zes minuten vóór acht,’ antwoordde Hulda.

‘Het is niet waarschijnlijk, dat wij deze nacht nog reizigers zullen moeten opnemen.’

‘Waarom niet?’

‘Het weer is te slecht. Kijk de lucht eens grauw zijn en de wolken door de stormwind voortgejaagd worden.’

‘Dat is zo, misschien hebt u gelijk. Maar, hoe het ook zij, de kamers zijn gereed en ik zal het wel horen wanneer buiten geroepen wordt. Wees dus onbezorgd. Alles is beredderd.’

‘Is je broer teruggekomen?’

‘Nee, nog niet... Maar verwacht u hem dan terug, moederlief?’ vroeg Hulda.

‘Heeft hij dan niet gezegd, dat hij vandaag thuis zou komen? Mij dunkt toch zo.’

‘Nee, moeder. Hoe komt u erbij? Ik denk, dat zoiets onmogelijk kan. Het is te ver.’

‘Onmogelijk?... Wat bedoel je daarmee? Is hij dan op jacht?’

‘Nee, Joël dient nu een reiziger tot gids naar het Tinnermeer, en...’

‘Welnu, en?’

‘En, daar hij zeer laat vertrokken is, geloof ik niet dat hij voor morgen te Dal terug zal kunnen zijn.’

‘Nee, daarvan heeft hij mij niets gezegd... Hij zal dus te Moel overnachten?’

‘Ongetwijfeld moet hij dat, moeder, tenzij hij...’

‘Tenzij. Nu, ga verder... Waarom aarzel je, Hulda? Tenzij...’

‘Tenzij hij naar Bambel gaat, om een bezoek aan de pachter Helmboë te brengen....’

‘En vooral aan zijn dochter! Is het niet zo? Raad ik niet veel beter, Hulda?’

‘Ja moeder, aan Siegfrid, mijn beste vriendin, die ik als een dierbare zuster liefheb,’ antwoordde het jonge meisje met een glimlach. ‘Zou u iets tegen dat bezoek hebben? Zou u dat hinderen?’

Vrouw Hansen keek haar dochter een ogenblik aan, maar hernam spoedig daarop: ‘Kom, Hulda, doe de deur dicht en laten wij slapen gaan. Ik heb rust nodig.’

‘U voelt zich toch niet onwel, lieve moeder? U maakt mij inderdaad bezorgd.’

‘Nee, ik voel mij integendeel zeer goed. Maar waarom die vraag? Waarom die bezorgdheid?’

‘Omdat u zo vroeg naar bed wilt, moeder. Dat ben ik niet van u gewend.’

‘Dat is zo, maar ik moet vroeg naar bed gaan, omdat ik morgenochtend bijtijds wil opstaan.’

‘Waarom, moederlief?’

‘Ik ben voornemens naar Moel te gaan. En daartoe mag ik mij niet te laat op weg begeven.’

‘Naar Moel? Wat wilt u er doen?’

‘Moet ik onze voorraad levensmiddelen niet aanvullen voor het zomerseizoen, dat voor de deur staat?’

‘Is dan de bode van Christiania met zijn kar met wijn en eetbare waren te Moel aangekomen?’

‘Ja, Hulda,’ antwoordde vrouw Hansen. ‘Deze namiddag heeft Lengling, de meesterknecht van de houtzaagmolen, hem ontmoet, en die heeft mij in het voorbijgaan op de hoogte gebracht. Van onze voorraad ham en gerookte zalm is niet veel over, en ik wil niet op een gegeven ogenblik het nodige missen. Wanneer het weer beter wordt, zul je de toeristen voor en na zien opdagen, om hun uitstapjes in het Telemarkse te beginnen. Onze herberg moet dan behoorlijk voorzien zijn, om hen naar eis te kunnen ontvangen, en zij moeten er alles kunnen vinden, wat zij gedurende hun verblijf nodig mochten hebben. Weet je wel...’

‘Wat, moeder?’

‘Dat het al de 15de april is, Hulda. De fraaie dagen zullen nu wel snel komen.’

‘De 15de april!’ mompelde het jonge meisje binnensmonds en als in gedachten verzonken.

‘Ik zal mij dus morgen met dat alles bezighouden,’ hernam vrouw Hansen. ‘In twee uren tijd zal ik onze inkopen gedaan hebben en zal ik zorgen, dat de bode het gekochte hier zal brengen. Daarna zal ik met Joël in zijn karretje terugkeren. Mij dunkt, dat dit zo goed en wel overlegd is. Vindt je niet?’

‘Zeker, moeder, maar wanneer u de postbode mocht ontmoeten, vergeet dan niet hem te vragen, of hij niet een brief voor ons heeft... Zult u het niet vergeten?’

‘Een brief voor ons of... voor jou, nietwaar? Het is intussen niet onmogelijk, want de laatste brief van Ole dateert al van meer dan een maand geleden.’

‘Ja, een maand!... meer dan een maand!’ zuchtte het jonge meisje zacht, maar toch hoorbaar.

‘Berokken je geen voorbarig verdriet, Hulda,’ vervolgde vrouw Hansen. ‘Het uitblijven van dat schrijven kan ons niet bevreemden. Daarenboven al zou de postbode van Moel niets meegebracht hebben, dan moet je dat nog niet ontmoedigen; want wat niet langs Christiania komt, kan ons langs Bergen bereiken.’

‘Ongetwijfeld, moeder,’ antwoordde Hulda, ‘maar kan ik het helpen, dat ik bezorgd ben? Ja, het is mij bang om het hart, maar is dat te verwonderen? De viswaters van Newfoundland zijn zo ver van hier! Een hele Oceaan scheidt ons en dat nog wel in het barre seizoen! Het zal weldra een jaar geleden zijn, dat mijn arme Ole vertrokken is! En wie zal kunnen voorspellen, wanneer hij ons weer te Dal zal komen bezoeken? Niemand, nietwaar? O, dat vissersbedrijf is toch het ellendigste bestaan op de wereld!’

‘En, of wij er bij zijn terugkomst nog zijn zullen?’ prevelde vrouw Hansen zo zacht, dat haar dochter onmogelijk kon horen, wat zij zei. Hulda ging de straatdeur van de herberg sluiten, die op de weg van het Vestfjorddal uitkwam. Zij nam niet eens de voorzorg om de sleutel in het slot om te draaien. In dat gastvrije land van Noorwegen zijn die veiligheidsmaatregelen volmaakt overbodig. Men acht het oorbaar, dat ieder reiziger zowel ‘s nachts als overdag de huizen van de gaarden en van de gebouwen kan binnentreden, zonder dat het noodzakelijk is, dat hen de deur geopend wordt. Geen bezoek van

nachtelijke rondsluipers of van boosdoeners is te vrezen, netzomin in de baljuwschappen als in de meest afgelegen gehuchten van de provincie. Geen misdadige aanslag tegen de goederen of de personen van de ingezetenen heeft er ooit het veiligheidsgevoel van de bewoners verzwakt of gekrenkt.

Moeder en dochter bewoonden twee vertrekken, die op de eerste verdieping aan de voorkant van de herberg gelegen waren. Het waren twee frisse en uiterst zindelijke kamers, die weliswaar op bescheiden wijze gemeubileerd waren, maar waarin bij de gehele inrichting en rangschikking de liefelijke en zorgzame hand van de degelijke huisvrouw te ontwaren was. Daarboven onder de dakbedekking, die als de nokluifel van een Zwitsers huisje breed uitstak, bevond zich de kamer van Joël, die het daglicht slechts ontving door één venster, dat evenwel door een keurig bewerkte omlijsting van dennenhout omgeven was. Vandaar kon het oog niet alleen een prachtig en groots vergezicht op het gebergte genieten, maar ook

Siegfried Helmboë

dringen in de diepte van het nauwe dal, waarin de Maan, een rivier, die volkomen het karakter van een woeste bergstroom had, bruiste. Een houten trap met fraai bewerkte leuning en gladde treden verleende van uit de grote zaal, die gelijkvloers gelegen was, toegang tot de bovenverdiepingen. Er was niets bekoorlijker uit te denken dan het aanzicht van die woning, waar de reiziger een verzorging wachtte, zoals hem slechts zelden in de herbergen van Noorwegen ten deel valt.

Hulda en haar moeder betrokken dus de eerste verdieping. Daar zonderden zij zich beiden af, wanneer zij zonder gasten waren.

Reeds was vrouw Hansen de trap opgeklommen, waarbij zij zich

door middel van een veelkleurige glazen kandelaar bijlichtte, toen zij zich bedacht en plotseling bleef staan.

Buiten werd toch aan de deur geklopt en een luide stem riep: 'Vrouw Hansen! Vrouw Hansen!'

Vrouw Hansen daalde de trap weer af. Haar gelaat tekende blijkbaar nieuwsgierigheid.

'Wie kan nog zo laat komen?' mompelde Hulda zacht en op angstige toon.

'Dat vraag ik mij al af,' antwoordde haar moeder, die ook ongerust scheen.

'Als Joël maar niets overkomen is,' hernam het jonge meisje met gejaagde stem. En haastig stapte zij naar de deur, die zij in een oogwenk openmaakte.

Daar stond een jonge knaap - een van hen die het beroep van skydskarl uitoefenen, een beroep dat daarin bestaat zich aan het achterste gedeelte van de karretjes vast te klemmen om zo mee te draven, ten einde het paard naar de vorige verspanningsplaats, wanneer van trekdier verwisseld moet worden, terug te kunnen voeren. Die knaap stond, toen de deur openging, recht op de drempel en nam met vriendelijk gebaar zijn pet af.

'Wat verlang je op dit uur?' vroeg Hulda.

'Allereerst u goedenavond te wensen,' antwoordde de knaap, beleefd groetend.

'Is dat alles?' vroeg het meisje de groet met een hartelijke glimlach beantwoordend.

'Nee.'

'Wat dan nog?'

'Nee, dat is niet alles; maar nietwaar, ik moest toch beginnen met beleefd te zijn.'

'Volkomen juist. Maar wie zend je? Je hebt gegroet, spreek nu! Dan geschiedt alles op zijn beurt.'

'Ik kom vanwege uw broer Joël.'

'Joël?... Wat is er met hem?' vroeg vrouw Hansen op zeer angstige toon. 'Spreek, wat is er met hem?'

Zij trad naar de deur met die langzame en afgemeten pas, die de gang van de bewoners van Noorwegen kenschetst. Dat er kwikzilver in de mijnaders van hun bodem aanwezig is, kan mogelijk zijn; maar

in de aderen van hun lichaam wordt het niet of slechts bij wijze van sporen aangetroffen. Zij zijn de kalmte en bezadigdheid in eigen persoon.

Het antwoord van de skydskarl had toch enige aandoening in het moederlijke hart teweeggebracht, want vrouw Hansen herhaalde haar vraag enigmatische onstuimig: 'Wat is er met Joël?... Is hem iets overkomen?... Spreek dan toch, mijn jongen!'

'Dat hem iets overkomen zou zijn?... Dat weet ik niet. Maar wel weet ik, dat hij iets gekregen heeft.'

'Wat?'

'Een brief, die de postbode van Christiania uit Drammen heeft meegebracht.'

'Komt die brief uit Drammen?' vroeg vrouw Hansen met gedempte stem.

'Dat weet ik niet,' antwoordde de knaap. 'Alles wat ik weet is, dat Joël niet voor morgen kan terugkeren en dat hij mij naar u toegezonden heeft, om u deze brief over te brengen.'

'Er is dus haast bij?' vroeg Hulda vrij bedremmeld. 'Zeg, is er haast bij?'

'Dat schijnt zo.'

'Geef op,' zei vrouw Hansen op een toon, die genoegzaam een vrij hevige onrust aanduidde.

'Zie, hier is hij,' antwoordde de knaap, terwijl hij de brief toonde, 'geheel zindelijk en niet gekreukt. Maar...'

'Maar wat?... Geef die brief toch over, jongen. Hoor je het niet?'

'Maar hij is niet voor u bestemd.'

Het was alsof vrouw Hansen gemakkelijker kon ademen, na het vernemen van dat bericht.

'En voor wie is hij dan bestemd?'

'Voor uw dochter. Ziehier. Lees dit adres maar: Aan Mejuffrouw Hulda Hansen te Dal.'

'Voor mij!' riep Hulda uit. 'O, het is een brief van Ole, daar ben ik zeker van, een brief die over Christiania gekomen is. Mijn goede broer, wetend hoeveel genoeg hij mij verschaffen zou, heeft mij niet nodeloos willen laten wachten. Dat vind ik heerlijk! Geef hier, jongen!'

Hulda had de brief aangenomen. Zij greep toen de kandelaar, die op

de tafel geplaatst was, lichtte zich bij en herlas toen het opschrift.

‘Ja!’ riep zij, ‘de brief is van hem!... Ja, van hem!... O, dat hij toch de boodschap mag bevatten, dat de Viken op de terugreis is! Dat zou nog heerlijker zijn!’

Inmiddels had vrouw Hansen, die de vreugde van haar dochter met welgevallen waargenomen had, de jongen gevraagd: ‘Kom je niet binnen, jongen? Daar is een stoel, neem plaats bij het vuur.’

‘Een minuut slechts, om wat uit te blazen en mij wat te warmen,’ antwoordde de skydskarl.

‘Hebt je zo weinig tijd?’

‘Ik moet vanavond vroeg thuis zijn, omdat ik besproken ben om morgenochtend heel vroeg een karretje te begeleiden.’

‘Welnu, zeg dan aan Joël, dat ik van plan ben hem op te zoeken. Hij kan mij verwachten.’

‘Wanneer? Morgenavond?’

‘Nee, in de ochtend. Hij moet Moel niet verlaten, zonder mij gesproken te hebben. Wij zullen dan samen naar Dal terugkeren.’

‘Dat 's afgesproken, vrouw Hansen.’

‘Wil je een glas brandewijn? Die zal bij dit frisse weer smaken. Wil je?’

‘Met genoegen, vrouw Hansen, en ik ben u zeer dankbaar voor het aanbod.’

De knaap was de tafel genaderd, en vrouw Hansen reikte hem een glaasje van die hartversterkende brandewijn aan, die als zeker middel beschouwd wordt tegen de schadelijke invloeden van de avondnevelen. Hij slurpte tot de laatste druppel op, zette het glaasje op de tafel neer en zei eindelijk: ‘God aften.’

‘God aften, mijn jongen!’ was het antwoord van de goede vrouw. ‘God aften!’

God aften is de Noorse avondgroet. Hij wordt hartelijk maar eenvoudig gewisseld, waarbij zelfs geen hoofdknik te pas komt. zo ook handelde de skydskarl.